

KVASIRESLTATIIVILAUSEET: ESIMERKKI DYNAAMISESTA SUBJEKTIIVISESTA KÄSITTEISTYKSESTÄ

Tuomas Huomo

Suomen kieli, Turun yliopisto

tuomas.huomo@utu.fi

Artikkeli käsittelee suomen kielen ns. kvasiresultatiivisten lauseiden objektin sijanmerkintää ja sen lausesemanttisia tehtäviä. Kvasiresultatiivit ovat poikkeus yleisiin objektin sijanmerkintäsääntöihin, sillä niissä esiintyy restriktiiviobjekti, vaikka lause ilmaisee staattista tilannetta, jolloin yleissäännön mukaan tulisi käyttää partitiivia. Myös duratiivinen objektinsijainen adverbiaali, osma, voi esiintyä kvasiresultatiivilauseessa (esim. Näin hänet koko ajan), vaikka yleensä osma sopii vain partitiiviobjektin sisältäviin lauseisiin. Kirjoituksessani perustelen näkemystä, jonka mukaan kvasiresultatiivilauseen objektin sijanmerkintä heijastaa kieltä käyttävän käsitteistäjän subjektiivista konstruointia, jossa staattinen tilanne esitetään muutoksellisena. Osoitan, että kvasiresultatiivilauseet ovat tässä suhteessa semanttisesti sukua muille subjektiivisen muutoksen ilmauksille, esim. ns. subjektiivista liikettä kuvaaville lauseille (Tie menee Helsingistä Turkuun). Kvasiresultatiivisessa lauseessa erottuu näin ollen kaksi merkitystasoa: yhtäältä subjektiivinen muutoksellisuus ja resultatiivisuus, joka motivoi mm. objektin sijanmerkintää, ja toisaalta holistisen tason staattisuus, joka mahdollistaa osman käytön.

Avainsanat: suomi, sijanmerkintä, objekti, kognitiivinen kielioppi

0. JOHDANTO

Tarkastelen tässä kirjoituksessa ns. **kvasiresultatiivilauseiden** semanttisia funktioita objektin sijanmerkinnän näkökulmasta. Kvasiresultatiivi-termin esitti alun perin Terho Itkonen (1974), ja esimerkkejä tyyppistä ovat lauseet *Näin hänet koko ajan* ja *Muistin asian kaksi viikkoa*. Tyyppi on ongelmallinen suomen kielen objektin sijanmerkintää koskevien yleisten sääntöjen kannalta, sillä siinä esiintyy ns. restriktiiviobjekti¹, vaikka semanttisesti lause tuntuukin ilmaisevan jatkuvaa ja lopputulokseen johtamatonta eli irresultatiivista tilaa, jolloin yleissäännön

mukaan tulisi käyttää partitiivia. Vaikka restriktiiviobjektin käytön ehdot jonkin verran vaihtelevatkin eri lauseyhteyksissä (yksityiskohtaisesti eri käyttötapoja esittelee Leino 1991), näyttää niissä olevan yhteistä tilanteen dynaamisuus eli muutoksellisuus ja rajattuus eli jonkinlaiseen päätepiteeseen johtaminen. Kumpaaakaan ehtoa ei merkitykseltään staattinen kvasiresultatiivilause

¹ Käytän tässä kirjoituksessa Suomen kielen deskriptiivisen kieliopin tapaan (ks. Hakulinen 2001, 86) termiä **restriktiiviobjekti** syntaktisena kattoterminä ilmaisemassa partitiiviobjektin vastakohtaa eli objektia, jonka morfologinen sija on genetiivi, nominatiivi tai *r*-akkusatiivi (eräissä pronomineissa: *minut, hänet, kenet*).

kuitenkaan tunnu täyttävän. Jos objektin sijaan vaihtelun katsotaan nykysuomessa produktiivisesti heijastavan (mm.) semanttista resultatiivisuusoppositiota, jää kvasiresultatatiivien käyttäytyminen kuvauksen kannalta avoimeksi ongelmaksi (esim. T. Itkonen, 1974; Leino, 1991; Larjavaara, 1992).

Kvasiresultatatiivilauseiden toinen erikoispiirre on mahdollisuus käyttää objektinsijaista määrän adverbialia, ns. osmaa, ilmaisemassa kuvattavan tilanteen kestoa. Yleensä osma ei sovi samaan lauseeseen tilanteen rajattuutta jo sellaisenaankin ilmaisevan restriktiiviobjektin kanssa (rajattuudesta ks. Leino, 1991). Osman sisältävä aito resultatiivilause **Ostin talon koko ajan* on siten kielenvastainen, mutta kvasiresultatatiivilause *Näin talon koko ajan* on hyväksyttävä. Osman käyttömahdollisuus tietysti yhdistää kvasiresultatatiiveja partitiiviobjektisiin, irresultatiivisiin lauseisiin (*Katselin taloa koko ajan*).

Kvasiresultatatiivilauseiden ominaisuuksille on etsitty sekä diakronisia että synkronisia selityksiä. Diakronisen selityksen mukaan (esim. Sadeniemi, 1929, 319–320; Ikola, 1972, 9) siinä esiintyvät verbit ovat aiemmin olleet aitoja resultatiiviverbejä ja ilmaisseet päätepisteeseen johtavaa tekemistä. Myöhemmin ne ovat muuttuneet irresultatiivista tilaa ilmaiseviksi (esim. *omistaa* 'hankkia omistukseensa' > 'hallita omistuksessaan'). Niiden objektin sijaanmerkintä olisi näin ollen jäänne aiemmasta käytöstä. Synkroninen selitys puolestaan tukeutuu joko Penttilän (1963, 595), Siron (1949, 29) ja Denisonin (1957, 167–168) tapaan kvasiresultatatiivien merkityksessä oletettuun piilevään resultatiivisuuteen tai T. Itkosen (1974, 183) tapaan kvasiresultatatiivisten verbien aspektuaaliseen monitulkintaisuuteen. Tällainen monitulkintaisuus ilmenee esim. lauseessa *Näin hänet*, joka voi ilmaista sekä punktuaalista että duratiivista näköhavaintoa (*Näin hänet heti*

kun hän tuli ulos vs. *Näin hänet koko ajan*).

Historiallinen ja synkroninen selitys ovat saman kolikon kaksi puolta, sillä molemmat katsovat kvasiresultatatiiviverbien objektin sijaanmerkinnän olevan jollain lailla rektiomainen systeemi, joka ei noudata yleisen tason objektisääntöjä. Kumpaakaan selitystä ei voi pitää riittävänä, sillä kumpikaan ei oikeastaan selitä kvasiresultatatiivien poikkeuksellista käyttäytymistä verrattuna kielen muuhun ilmausvarantoon (ks. Leino, 1991, 160–161). Historiallinen selitys jättää kertomatta, miksei verbin merkityksen laajenemista resultatiivisesta irresultatiiviseksi ole seurannut objektin muuten niin ekspansiivisen ja produktiivisen aspektuaalisen sijaoppositioleviäminen myös kvasiresultatatiiveihin. Synkroninen selitys ei sekään kerro, miksi kvasiresultatatiivien aspektuaalinen polysemia ei heijastu samanlaisena vaihteluna objektin sijaanmerkinnässä kuin muiden verbien yhteydessä (esim. *Rakensin taloa - talon*). Jos kvasiresultatatiivit tahdotaan mahduttaa vallitsevaan syntaktis-semanttiseen maailmankuvaan, jossa partitiivi- ja restriktiiviobjektin oppositio on produktiivinen semanttisiin tekijöihin pohjaava systeemi, olisi niiden irresultatiivisistakin käytöistä löydettävä sellainen semanttinen piirre, joka oikeuttaa restriktiiviobjektin käytön.

Tässä kirjoituksessa perustelen näkemystä, jonka mukaan kvasiresultatatiivien erikoiskäyttäytyminen heijastaa niiden asemaa sellaisen laajemman ilmaustyyppin osana, jonka yhteisenä piirteenä on reaali maailman staattisen tilanteen kielentäminen merkitykseltään dynaamisella ilmauksella. Kvasiresultatatiivit edustavat käsitykseni mukaan kielen rakenteeseen koodautunutta konventionaalista subjektiivista käsitteistysstrategiaa, jossa käsitteistäjä eli kielenkäyttäjä valitsemallaan ilmaustyyppillä tuo lauseeseen merkityspiirteen, joka ei saa suoraa motivaatiota lauseen tarkoittaman reaali maailman tilanteen

ominaisuuksista². Dynaaminen käsitteistys saattaisi olla myös kvasiresultatiivien poikkeavan syntaktisen käyttäytymisen syy.

1. OBJEKTIN SIJANMERKINNÄN YLEISISTÄ PERIAATTEISTA

Suomen kielen objektin sijanmerkinnän kuvauksessa partitiivin on yleensä katsottu heijastavan kolmea seikkaa: 1) objektin tarkoitteen rajaamatonta kvantiteettia (*Löysin sieniiä*), 2) lauseen aspektuaalista rajaamattomuutta (*Katselin televisiota*) tai 3) lauseen sisällöllistä kielteisyyttä (*En huomannut kirjaa*). Ehdot voidaan asettaa keskenään hierarkkiseen suhteeseen siten, että kieltä on niistä vahvin, aspekti toiseksi vahvin ja kvantifointi heikoin (ks. esim. Vilkkuna, 2000, 119). Tämä tarkoittaa sitä, että jos lause on merkitykseltään kielteinen, käytetään partitiiviobjektia aspektista ja kvantiteetista riippumatta, ja jos se on aspektiltaan rajamatonta, käytetään partitiivia riippumatta kvantiteetista. Toisaalta Leino (1991, 159) katsoo toiminnan täytymiseen liittyvän (lähinnä siis aspektuaalisen) merkintäsäännön kattavan samalla kvantiteetin ja kiellon, sillä kiellonalainen toiminta tai toiminta, joka ei kohdistu kokonaisuuteen, ei täyty, eikä restriktiiviobjektia näin voida käyttää.

Mielenkiintoista on, että historiallisessa mielessä objektipartitiivin kolme käyttöehtoa ovat ilmeisesti syntyneet hierarkiaan nähden päinvastaisessa järjestyksessä: vanhin lienee kvantifioiva, toinen aspektuaalinen ja nuorin kieltotehtävä (ks. Larjavaara, 1991). Funktioiden hierarkian kannalta olennaista

on sekin, että vaikka objektipartitiivin kaikki käyttötavat puhtaasti syntaktisessa mielessä liittyvät lauseen objektin merkitsemiseen ja ovat siten automaattisesti kieliopillisia käyttöjä, voi niiden ikäjärjestyksessä nähdä myös kieliopillisuuden asteen kasvun (ks. Helasvuo, 1996). Kvantifioiva partitiivi modifioi semanttisesti suoraan sitä sanaa, johon partitiivin päätte on liittynyt, ja on siten objektipartitiivin käytöistä lähimpänä semanttista sijaa. Aspektuaalinen partitiivi taas kytkeytyy ensisijaisesti verbin ja siten koko lauseen syntaksiin ja semantiikkaan. Kieltopartitiivi on jo lähes mekaaninen ja yleensä redundantti syntaktinen keino, joka ei tuo lauseeseen varsinaista uutta informaatiota; kielteisyshän ilmenee jo verbin kieltomuo-
dosta tai muusta negaatioelementistä. Poikkeuksena ovat vain sellaiset marginaaliset tapaukset, joissa lauseen ”epäilevä sävy” syntyy pelkän partitiivin vaikutuksesta, esim. myöntömuotoisen verbin sisältävissä kysymyslauseissa: *Ostitko pesukonetta?* (ks. esim. Ikola, 2001, 152).

Partitiiviobjektin leviäminen yhä laajempaan käyttöön on samalla supistanut sen vastaparin restriktiiviobjektin käyttöalaa ja tehnyt restriktiiviobjektistakin entistä suuremmassa määrin käyttöehdoiltaan semanttisen. Restriktiivisen genetiiviobjektin historiallisen edeltäjän, vanhan *-*m*-akkusatiivin, on alun perin oletettu merkinneen yksikkömuotoisen objektin silloin, kun objekti on ollut definiittinen ja tarkoitteeltaan elollinen (ks. esim. E. Itkonen, 1972). Muulloin objektin sijana lienee ollut nominatiivi. Valloittaessaan objektinmerkinnän tehtäväkenttää partitiivi lienee siten levittäytynyt aluksi nominatiiviobjektin funktioihin ilmaisemaan ensin elottoman tarkoitteen osaa ja sittemmin epämääräistä määrää (Larjavaara, 1991), jolloin ilmaus on samalla välttämättä myös indefiniittinen (ks. Vilkkuna, 1992, 52–58). Muulla kuin partitiivilla oli

² Hyvä esimerkki käsitteistyksen subjektiivisesta vapaudesta on omistusta ilmaisevien rakenteiden ns. lähdetskeemojen vaihtelu eri kielissä: omistus voidaan esittää mm. lokaalisen (edelleen: staattisen tai dynaamisen), toiminnallisen, eksistentiaalisen, ekvatiivisen tai komitatiivisen suhteen kaltaisena relaationa (Heine, 1997).

sivat tällöin jääneet merkittäviksi lähinnä sel-laiset objektit, joiden tarkoite oli kokonai-suudessaan vaikutuksenalainen. Kun partiitiiville edelleen kehittyi rajaamattoman aspektin ja kiellonalaisuuden merkitsemisen funktio, supistui restriktiiviobjektin käyttö entisestään. Kehityksen tuloksena nykysuo-men ns. restriktiiviobjektin käyttöehdot, tarkoitteen sulkeinen kvantifiointi ja toimin-nan resultatiivisuus, ovat keskenään yhteen-sopivat toisin kuin partitiiviobjektin käyttö-ehdot, jotka saattavat langeta yhteen tai olla lankeamatta: partitiiviobjektihan voi esimer-kiksi ilmaista pelkkää avointa kvantiteettia (*Löysin sieniiä*), pelkkää rajaamatonta aspek-tia (*Katselin televisiota*) tai molempia saman-aikaisesti (*Rakensin linnunpönttöjä*).

Partitiiviobjektin leviämisestä uusiin tehtä-viin on seurannut myös restriktiiviobjektin käyttöehtojen semanttistuminen: restriktiivi-objektia käyttämällä ilmaistaan, että toimin-ta on resultatiivista ja kohdistuu kvantitee-tiltaan määräiseen kokonaisuuteen. Tämä kehitys on saattanut edelleen tukea partiitiiviobjektin ekspansiota. Resultatiivisuus-opposition synnyttyä lopputulokseen johta-vaa tekemistä ilmaisevan restriktiiviobjektin merkitys kävi nimittäin ilmeisen yhteen-sopimattomaksi kiellonalaisuuden kanssa. Sadeniemi (1929, 317) huomauttaakin, että kieltolauseessa ”toiminta – eli toimimatto-muus – ei tietenkään ’täyty’”. Restriktiivi-objektin ja kielteisen merkityksen yhteen-sopimattomuus näkyy myös siinä, että re-striktiiviobjekti saattaa muuntaa muodol-taan kielteisen kysymyslauseen myönteistä vastausodotusta implikoivaksi (esim. *Etkö ostanut jo pesukoneen?*), eli toimii tässäkin partitiiviobjektin eräänlaisena peilikuvana.

2. KVASIRESLTATIIVILAUSEET TUTKIMUSONGELMANA

Edellä nähtiin pääpiirteittäin, miten objektin merkinnän nykytilanteeseen on päädytty ja miksi partitiivi- ja restriktiiviobjektin vaihtelu on yhä elävä ja semanttisiin sääntöihin pohjautuva periaate. Säännöt eivät kuiten-kaan riitä kuvaamaan koko nykysuomen ob-jektinmerkintäsystemiä, sillä eräissä raken-teissa esiintyy käytäntöjä, jotka tuntuvat ole-van ristiriidassa sääntöjen kanssa.

Ongelmaryhmistä otan nyt lähemmän tar-kastelun kohteeksi kvasiresultatiivilauseet. Niissä on mahdollista ja joskus jopa pakol-lista käyttää restriktiiviobjektia lauseen aspektuaalisesta merkityksestä riippumatta. Partitiiviobjektia voidaan kyllä käyttää, jos lause ilmaisee objektin tarkoitteen epämää-räistä kvantiteettia (*Näin kaupassa uuden-laista kahvia*) tai jos se on kielteinen (*En näh-nyt Jussia*). Kvasiresultatiivilauseiden ongel-mallisuus liittyy siis juuri aspektuaalisen, ei kvantifioivan eikä kieltopartitiivin käyttöön.

Terho Itkonen (1974, 182–185, 200) ja-kaa kvasiresultatiiveista antamansa esimerkit kolmeen ryhmään:

- a) havaintolauseet: *erottaa* (*Erotan kyllä hy-vän pahasta*), *kuulla* (*Kuulin seinän läpi vain äänekkään puheen*), *nähdä* (*Näen ta-lon täältä asti*);
- b) tajunnansisältölauseet: *aavistaa* (*Jo niihin aikoihin aavistin hänen petollisuutensa*), *katsoa* (*Katson ajankohdan liian varhai-seksi*), *muistaa* (*Muistan sen kesän hyvin*), *myöntää* (*Myönsin jo siihen aikaan syylli-syyteni*), *tajuta* (*Tajuan asian merkityksen*), *tietää* (*Tiesin kaikki yksityiskohdat*), *tun-nustaa* (*Tunnustan hänet viisaaksi miehek-si*), *tuntee* (*Tottahan sinä tunnet sen mie-hen*), *uskoa* (*Uskon kyllä tämän jutun*), *vaistota* (*Jo niihin aikoihin vaistosin hänen petollisuutensa*), *ymmärtää* (*Ymmärrän*

hänen menettelynsä mainiosti);

- c) sijaintilauseet: *käsittää (Asunto käsittää kolme huonetta ja keittiön), omistaa (Hän omistaa huvilan ja purjeveneen), peittää (Lumi peittää jo maan), sisältää (Tämä lipas sisältää korun), täyttää (Vesi täyttää koko ammeen), valaista (Lamppu valaisee joka nurkan), yhdistää (Kymi yhdistää Päijänteen Suomenlahteen), erottaa (Aita erottaa tonttimme naapuritontista).*

Itkonen (1974, 200) katsoo lisäksi, että kvasiresultatiivien objektin sijaanmerkintään on saattanut vaikuttaa myös merkitykseltään läheisten intransitiivi- ja eksistentiaalilauseiden subjektin analogia.³ Itkosen listaamien verbien lisäksi Siro (1949, 20) ja Ikola (1972, 9) mainitsevat objektin sijaanmerkinnän kannalta samalla tavoin käyttäytyvän verbin *omata* ja Penttilä (1963, 595) verbin *kohottaa* (*Kuusi kohottaa latvansa yli muiden puiden*). Toisaalta Leino (1991, 162) huomauttaa, etteivät verbit *katsoa* ja *tunnustaa* oikeastaan kuuluisi joukkoon, koska Itkosen esimerkeissä (*Katson ajankohdan liian varhaiseksi* ja *Tunnustan hänet viisaaksi mieheksi*) on kysymys erityisestä konstruktiosta, jossa esiintyvä adverbiaali yleisestikin tekee mahdolliseksi restriktiiviobjektin käytön myös intransitiiviverbien (*Lintu lensi päänsä puhki*) ja irresultatiivisten transitiiiviverbien yhteydessä (*Rakastin hänet rappiolle*; tätä rakennetyyppiä käsittelee konstruktiokieliopin pohjalta Pälsi, 2000). Kannattaa samalla huomata, että Itkosen luettelon eri verbit käyttäytyvät kvasiresultatiivisuuden suhteen eri tavoin. Erät niistä, lähinnä ta-

junnansisältöverbit, eivät perusmerkityksessään salli lainkaan aspektuaalista partitiivia (**Muistin tappelua*, **Tiesin asiaa*, **Tunsin kaupunkia*), kun taas erät sijaintiverbit hyväksyvät yhtä lailla aspektuaalisen partitiivin kuin restriktiiviobjektin (*Lumi peitti maan - maata*; *Lamppu valaisi huoneen - huonetta*). – Palaan tähän ongelmaan tarkemmin luvussa 4.

Kvasiresultatiivilauseiden sallima mahdollisuus käyttää duratiivista osmaa restriktiiviobjektin yhteydessä (esim. *Näin talon kaksi tuntia*) yhdistää niitä partitiiviobjektisiin, aidosti irresultatiivisiin lauseisiin. T. Itkonen (1974, 177–178, alav.) on kuitenkin todennut, että myös muu kuin kvasiresultatiivista tyyppiä edustava restriktiiviobjektinen lause voi saada kestoja ilmaisevan osman, mikäli sen ilmaisema toiminta ymmärretään toistuvaksi: *Olen jo kauan ostanut maidon tästä kaupasta*. Leino (1991, 162) katsoo, että tällaisten lauseiden ja aitojen kvasiresultatiivien ”ero on vain siinä, että [tällaisten] lauseiden kuvaama tilanne sisältää keskenään samantaisia iteratiivisia tapahtumia; kvasiresultatiivisten lauseiden [...] kuvaama tilanne sen sijaan on kontinuaatiivinen”. Leino mainitsee lisäesimerkkejä: *Vuosikaudet hän on käyttänyt aikansa turhuuteen; Viime vuoden hänet piti hengissä vain toivo paremmasta; Koko ihmiskunnan historian ajan vahvempi on alistanut heikompiensa; Olen jo kuukausia luenut aamulehden kahvipöydässä; Viime vuoden Maija on hoitanut portaiden siivouksen; Hän on jo toista vuotta kulkenut työmatkat jalan*. Leinon mukaan (1991, 163–164) lauseet kuvaavat samantilaisten tapahtumien sarjaa, joka esitetään jatkuvana tilana.

Abstraktimmalla tasolla nämä lauseet voi myös tulkita geneerisiksi, yksittäisistä tilanteista ja osallistujista riippumattomiksi yleistyksiksi. Niiden geneerisyys koskee toisinaan pelkkää predikaattiosaa, jolloin subjekti on kuitenkin spesifinen ja toiminta ymmärre-

³ Havaintolauseita: *Talo (-taloja) näkyy tänne asti; Seinän läpi kuului vain äänekäs pube (- äänekästä puberta);* tajunnansisältölauseita: *Se kesä (- joitakin kesä) on hyvässä muistissani; Tiedossani ovat kaikki yksityiskohdat; Mielessäni on se mies;* sijaintilauseita: *Asuntoon kuuluu kolme huonetta; Tässä lippaassa on rintaneula ja jalokiviä.*

tään subjektin tarkoitteen habituuaalisesti suorittamaksi (*Vuosikaudet hän on juonut kahvinsa maidon kera; Kymmenen vuoden ajan Pekka korjasi meillä vuotavat hanat, aurasi pihan ja leikkasi nurmikon*). Geneerisyys saattaa toisaalta kattaa myös subjektin (*Koko ihmiskunnan historian ajan vahvempi on alistanut heikompansa*; suomen kielen ilmaisevan geneerisyyden tyypeistä ks. Vilkuna 1992, luku 6). Semanttisesti geneerisen ilmauksen voi katsoa sijoittuvan spesifistä ilmausta korkeammalle abstraktiotasolle ja ilmaisevan tilaa, joka muodostuu yksittäisten komponenttitapahtumien perusteella tehdystä yleistyksestä. Komponenttilanteita ei erikseen nosteta esille, vaan lause puhuu niistä ainoastaan epäsuorasti, holistisen tason abstraktion kautta. (Ks. Langacker, 1999, 247–250.) Lauseiden merkityksen kaksitasoisuuden perusteella voikin hyvin ajatella, että niiden restriktiiviobjekti ilmentää yksittäisten komponenttitapahtumien resultatiivisuutta, kun taas osma rajaa holistisemmän tason staattista tilaa. Näiden sopivuus samaan lauseeseen johtuu siis siitä, että ne määrittävät tilannetta eri tasoilla; tämäntyyppistä määritteiden kerroksisuutta käsittelee erityisesti Leino (1991).

Leinon (1991, 164) selitys restriktiiviobjektin käytölle kvasireresultatiivisten verbien yhteydessä on se, että restriktiiviobjekti osoittaa lauseen ilmaisevan ”tilan täydellisyyttä siinä mielessä, että se voi vain loppua tai jatkua ajallisesti mutta ei laajeta”. Tämä selitys on varhaisempiin nähden poikkeuksellinen. Vaikka restriktiiviobjektin käyttöehdot muutenkin jonkin verran vaihtelevat, on niiden yhteiseksi tekijäksi yleensä katsottu juuri tilanteen dynaamisuus ja päätepisteisyys. Kumpikaan näistä tekijöistä ei ole mukana Leinon selityksessä. Koska kvasireresultatiivien kuvaama staattinen tila ei johda mihinkään, se ei Leinon mukaan voi olla teellinen eikä restriktiiviobjektin funktiona

siten voi olla päätepisteisyyden esittäminen.

Tämäkään selitys ei kuitenkaan ole vailla ongelmia. Semanttisesti tästä lähtökohdasta on vaikeaa perustella kvasireresultatiivien ja aitojen irresultatiiviverbien rajanvetoa: miksei esimerkiksi irresultatiiviverbin *rakastaa* voisi sanoa ilmaisevan ”täydellistä tilaa” lauseessa *Rakastan häntä?* Yksi olennainen, Leinon (1991) selitystä puoltava tekijä, joka erottaa irresultatiiveja ja kvasireresultatiiveja toisistaan, on kvantifioivien osmien (*paljon, vähän, jonkin verran, hiukan*) käyttäytyminen: nämä eivät – toisin kuin duratiiviset osmat – sovi kvasireresultatiivisiin lauseisiin (**Näen hänet paljon - jonkin verran*)⁴, mutta irresultatiivilauseissa ne voivat esiintyä (esim. *Rakastan häntä paljon - enemmän ja enemmän joka päivää*). Toisaalta muunlaisten adverbialien avulla voidaan kvasireresultatiivilauseenkin kuvaama tilanne esittää intensiteetiltään muuttuvana: *Kylää lähbestyessäni näin kirkkornin yhä selvemmin; Ajan kuluessa tunsin oppilaani yhä paremmin ja paremmin*. Voiko ”täydellinen” tila siis kuitenkin muuttua vielä täydellisemmäksi?

Leinon (1991, 165–166) mukaan yleisenä irresultatiivisten ja kvasireresultatiivisten verbien semanttisena erona on se, että irresultatiiviverbit esittävät atelelistä toimintaa, kvasireresultatiivit tilaa. Leino toteaa, että rajanveto-ongelma koskee erityisesti mentaalisia verbejä, joista kvasireresultatiivisia taipuvat olemaan havaintoverbit (*nähdä, kuulla, tuntea*) sekä ajattelemista ja tietämistä ilmaisevat verbit (*muistaa, tietää, tajuta, aavistaa, väistota, ymmärtää, myöntää, uskoa*), irresultatiivisia taas tunnetta ilmaisevat verbit (esim. *epäillä, halveksia, hämmästellä, ihailla, ihmetellä, ikävöidä, inhota, kaivata, kunnioittaa*,

⁴ Kvasireresultatiiviverbien yhteyteen kvantifioiva osma käy silloin, kun objekti on partitiivissa ja ilmaisee epämääräistä kvantiteettia: *Tunnen hiukan - jonkin verran sitä miestä*, (ks. T. Itkonen, 1974, 184).

murehtia, pelätä, rakastaa, sääliä, vihata). Leino katsoo, että tunneverbien subjektilla on selvempi ”mentaalisen agentin” rooli, kun taas kvasiresultatiivien subjekti hahmottuu pikemminkin passiiviseksi kokijaksi.

Kvasiresultatiivit ilmaisevat jatkuvaa tilaa eivätkä toistuvaa suoritusta; toisaalta, kuten Itkonen (1974) toteaa, samat verbit saattavat ilmaista myös aidosti resultatiivista muutosta (esim. *Sytytin taskulampun, ja se valaisi kellarin*). On kuitenkin ilmeistä, että tässä suhteessa kvasiresultatiiviset verbit eivät muodosta yhtenäistä luokkaa, sillä osassa niistä muutoksellisuuden merkitystä tuntuu olevan mukana enemmän ja osassa vähemmän. Larjavaara (1992, 277–278) katsoo, että kvasiresultatiivisesti käyttäytyvät verbit ovat sekakoosteinen joukko, johon kuuluu ainakin ”staattisia verbejä” (*omistaa, sisältää*⁵), toiseksi ”staattisesti käytettyjä mutta (ainakin historiallisesti) primaaristi dynaamisia verbejä” (*yhdistää, erottaa*), ja kolmanneksi ”havainto- ja tietämisverbejä” (*havaita, tuntea*). Viimeksi mainituista verbeistä Heinämäki (1984, 165) toteaa, että suomen kognitiiviset ja perseptiiviset verbit tulkituvat saavutuksen (engl. *achievement*) ilmaisijoiksi.

Edellä sanotun valossa kvasiresultatiiveja voitaisiinkin ehkä ryhmitellä uudelleen sen mukaan, miten vahvana niillä on kvasiresultatiivisen käyttönsä rinnalla olemassa aito resultatiivinen tulkinta. Selviä resultatiivisia tulkintoja on ainakin verbeillä *avistaa*, joka voi saada myös tulkinnan ’saada aavistus’, *kohottaa* ’nostaa ylemmäs’, *myöntää* ’tehdä myöntö’, *tunnustaa* ’tehdä tunnustus’, *vais-*

tota ’saada vaisto’, *erottaa* ’tehdä [mentaalin] ero; saattaa erilleen’, *käsittää* ’saada ymmärrys’, *täyttää* ’tehdä tädeksi’, *yhdistää* ’kytkeä yhteen’, *peittää* ’asettaa peittoon’ ja *valaista* ’tuoda valoa’. Potentiaalisesti resultatiivisia ovat myös kognitiiviset ja havaintoverbit *kuulla* merkityksessä ’tehdä kuulohavainto’, *nähdä* ’tehdä näköhavainto’, *muistaa* ’palauttaa mieleensä’, *tajuta* ’saavuttaa ymmärrys’, *ymmärtää* ’saavuttaa ymmärrys’, *uskoa* ’ottaa uskomukseksen’, *tietää* ’saavuttaa tieto’ (esim. *Tiesin sen heti kun näin hänet*) ja *tuntee* ’tunnistaa’. Merkitykseltään selvästi staattisia ovat kvasiresultatiiviverbeistä nykysuomessa *omistaa* ja *sisältää*, joiden vanha resultatiivinen merkitys lienee useimmille nykypuhujille tuntematon.

3. KVASIRESULTATIIVIT JA SUBJEKTIIVISEN MUUTOKSEN ILMAUKSET

Periaatteessa kvasiresultatiivit voitaisiin saada nykysuomen yleisten, objektin sijanmerkintää koskevien lausesemanttisten sääntöjen piiriin, mikäli niissä voitaisiin osoittaa sellainen dynaaminen (teellinen) merkityspierre, joka yhdistää niitä aidosti resultatiivisiin lauseisiin. Tällöin niissä esiintyvälle restriktiiviobjektille ei tarvitsisi olettaa erikoistehtävää, joka selvästi eroaa kaikista muista restriktiiviobjektin tehtävistä. Lauseet viittaisivat tällöin kielenulkoiseen tilanteeseen, joka jatkuu samanlaisena ja muuttumattomana, mutta esittäisivät tämän tilanteen dynaamisen merkityksen kautta. Tässä luvussa esitän eräitä lausesemanttisia seikkoja, jotka yhdistävät kvasiresultatiiveja subjektiivisen dynaamisuuden ilmauksiin.

3.1. Dynaamisen käsitteistyksen periaate

Merkitykseltään dynaamisten ilmausten käyt-

⁵ Kuitenkin NS:n etymologisen sanakirjan (s.v. *omistaa*) mukaan *omistaa*-verbillä on historiallisesti ollut merkitys ’ottaa omakseen’, joka on väistynyt vasta 1800-luvulla. *Sisältää*-verbillä NS (s.v. *sisältää*) mainitsee samoin harvinaisen resultatiivisen merkityksen ’sisällyttää’. NS:n etymologinen sanakirja (s.v. *sisältää*) mainitsee verbin tulleen käyttöön vasta 1800-luvun puolivälissä.

tö staattisten tilanteiden kuvaamiseen on varsin yleinen lingvistinen periaate. Erityisesti kognitiivisen kielitieteen perusajatus on, että kielellistä ilmausta käyttäessään puhuja esittää kuvattavan tilanteen tulkittuna ilmauksen merkityksen kautta. Ilmauksen merkitys sisältää aina myös sellaisia aineksia, jotka eivät motivoitu suoraan kuvattavasta tilanteesta vaan heijastavat kielenkäyttäjän tai kielen vakiintuneiden konventioiden asettamaa näkökulmaa. Abstraktisten, ei-fysikaalisten suhteiden kielentämisessä tällainen periaate on pikemminkin sääntö kuin poikkeus: esimerkiksi aika käsitteistetään spatiaalisin termein, ja abstrakteja sosiaalisia suhteita kuvaavat kielen rakenteet saattavat palautua hyvin erilaisiin konkreettisiin lähdeskeemoihin sen mukaan, millainen käsitteistysstrategia niitä kielennettäessä on valittu (ks. alaviite 2).

Yksi kognitiivisen kielitieteen piirissä suhteellisen paljon huomiota osakseen saanut ilmaustyyppi, joka noudattaa subjektiivisen dynaamisuuden periaatetta, ovat ns. subjektiivisen liikkeen ilmaukset. Niissä yleensä pitkänomaisen olion sijaintia kuvataan liikeverbin avulla ja kielenkäyttäjän valitsemassa suunnassa: *Tie menee Helsingistä Turkuun - Tie menee Turusta Helsinkiin; Polku nousee rannalta vuorille - Polku laskeutuu vuorilta rannalle* (lisäesimerkkejä antaa mm. Langacker, 1991a; 1991b). Esimerkkien kuvauksessa tilanteessa mikään ei konkreettisesti liiku paikasta toiseen, vaan kuvauksen kohteena on pitkänomaisen ja funktioltaan kulkuväylänä toimivan olion staattinen sijainti, joka kuvataan suuntaisesti ja dynaamisesti. Kognitiivisen kieliopin ajattelun mukaan käsitteistäjä seuraa tällöin mentaalisesti väylää valitsemassaan suunnassa ja käy sitä läpi ikään kuin pala palalta kooten staattista kokonaistilannetta. Subjektiivisen liikkeen ilmauksissa juuri staattisen tilanteen dynaaminen käsitteistys mahdollistaa tilanteen kuvaamisen ilmauksella, joka on perusmerki-

tykseltään dynaaminen. Ratkaisevaa ei ole ilmauksen kielenulkoinen tarkoite sinänsä vaan se käsiterakenne, jonka kautta puhuja viittaa tilanteeseen.

Subjektiivinen liike tai yleisemmin sanoen subjektiivinen dynaamisuus on kuitenkin yksittäisten liikeverbien erikoiskäyttöä paljon laajempi ilmiö. Subjektiivista dynaamisuutta voi nähdä mm. sellaisissa skalaari-partikkeleiden käytöissä kuin *Vasta Rovaniemellä on lunta*, jossa skalaari-partikkelin *vasta* ilmaisema temporaalinen merkitys saattaa kytkeytyä implisiittiseen subjektiiviseen liikkeeseen: Rovaniemi on kaukana implisiittisestä lähtöpaikasta, joka voi olla esim. puhepaikka, ja mentaalisesti on ikään kuin edettävä ensin sinne ”asti” lunta löytääkseen. Lause ei implikoi minkään olion todellista paikanmuutosta toisin kuin saman skalaari-partikkelin sisältävä lause *Vasta Rovaniemellä Pekka heräsi*, jossa subjektin tarkoite todella kokee ajallis-paikallisen siirtymän (ks. Huumo, 1996; 2001a). Dynaamista käsitteistystä edustaa myös se mm. Sweetserin (1997) käsittelemä ilmaustyyppi, jossa usean yksilön vertailu tietyn ominaisuuden suhteen esitetään ikään kuin yhden ja saman yksilön (tai yksilöjoukon) kokemana muutoksena. Esimerkkejä ovat mm. lauseet *Billin rakastajattaret nuorentuvat vuosi vuodelta ja Puut lyhenevät kun lähestyt tunturialuetta*. Ensimmäinen lause ei tarkoita, että Billin tietty rakastajattaret nuortuisivat, vaan että Billin eri aikaiset rakastajattaret ovat olleet erikikäisiä; jälkimmäisessäkin esimerkissä yhden ja samat puuyksilöt eivät lyhene, vaan lause kertoo, että kuljetun väylän varrella eri puut ovat eripituisia. Dynaaminen käsitteistys ilmenee näissä lauseissa mentaalisena siirtymänä yksilöstä toiseen, jolloin yksilöt ovat käsitteistäjän huomion kohteina eri hetkinä ja niiden välinen ero esitetään ikään kuin ajassa tapahtuvana muutoksena.

3.2. Kvasiresultatiivit ja dynaaminen käsitteistys

Dynaamisen käsitteistyksen käsitettä hyödyntäen tarkastelen nyt kvasiresultatiivilauseita. Pohdin ensin Penttilän (1963) mainitsemaa konkreettista asentoa ilmaisevaa esimerkkiä *Kuusi kohottaa latvansa yli muiden puiden*. Lause on kvasiresultatiivina transitiivinen ja poikkeaa siten rakenteeltaan intransitiivisista subjektiivisen liikkeen ilmauksista. Silti siinäkin on kysymys pitkänomaisen olion asennon ilmaisemisesta peruserkitykseltään liikettä, tässä tapauksessa liikkeen aiheuttamista, ilmaisevan verbin avulla. Verbi *kohottaa* merkitsee aidosti dynaamisessa tulkinnassaan mm. 'liikuttaa ylöspäin, siirtää ylempiäksi' (PS, s.v. *kohottaa*), mutta esimerkkilauseen kuvaamassa tilanteessa puun latva ei todellisuudessa liiku minnekään. Verbin dynaamisuus on siis subjektiivista samassa mielessä kuin liikeverbin dynaamisuus subjektiivisen liikkeen ilmauksessa. Kokonaisuus (*kuusi*) esitetään toimijana, liikkeen aiheuttajana, ja kokonaisuuden osa (*latva*) toiminnan kohteena. Samantyyppisiä subjektiivisen dynaamisuuden ilmauksia ovat lauseet *Vanha tammi oli vuosikymmenten ajan työntänyt juurensa syvälle maahan*, *Koko kylmän sodan ajan KGB ulotti lonkeronsa lännen poliittisen elämän huipulle* ja *Maanviljelyksestä elävä keskilänsi levittää jättimäiset maissipeltonsa silmäkantamattomiin*. Niissäkin objekti ilmaisee subjektin tarkoitteen osaa ja lause kuvaa tämän osan staattista sijaintia. Suhde kuitenkin esitetään dynaamisen verbin avulla ikään kuin subjektin tarkoite olisi toimija, joka siirtää objektin tarkoitetta. Kuvitteellinen toiminta heijastaa subjektiivista dynaamisuutta, ja tilanteen lähtökohdaksi konstruoituu sellainen lähtökohtatilanne, jossa toimintaa ei ole esiintynyt. Periaate on aivan sama kuin subjektiivisen liikkeen esimerkeissä, joiden ajatellaan konstruoivan sijaintitilanteen tietystä näkö-

kulmasta liikkeelle lähtien.

Dynaamisen käsitteistyksen periaate voidaan ulottaa myös muunlaisiin staattisiin spatioalisia suhteita ilmaiseviin kvasiresultatiivisiin lauseisiin, esim. *Lumi peittää maan*, *Vesi täyttää koko ammeen*, *Aita erottaa tonttimme naapuritontista* ja *Lamppu valaisee joka nurkan*. Näilläkin lauseilla on sekä aidosti resultatiivinen että kvasiresultatiivinen tulkinta. Kvasiresultatiivisessa tulkinnassa objektin sijaanmerkintä heijastaa subjektiivista dynaamista käsitteistystä, jossa jatkuva olo-tila esitetään kuin siihen saavuttaisiin dynaamisen muutoksen kautta. Näissä subjektin tarkoite ei kuitenkaan "siirrä" objektin tarkoitetta vaan vaikuttaa siihen muulla tavoin, ikään kuin saattaen sen nykyiseen olotilaansa. Subjektiivisen muutoksen kokeva olio ei näissä esimerkeissä aina ole pitkänomainen, eikä subjektiivinen muutos aina hahmotu kuvitteelliseksi väylällä etenemiseksi. Kysymys voi olla myös tarkoitteen pinta-alasta (*Lumi peittää jo maan*) tai muusta kvantiteetista (*Vesi täytti koko ammeen*) tai sen vaikutuksen ulottuvuuksista (*Lamppu valaisi joka nurkan*).

Mikäli ajatellaan, että kvasiresultatiivit kuvaavat staattista tilannetta dynaamisen käsitteistyksen kautta, voidaan myös ajatella, että niiden merkitys projisoi jonkinlaisen hypoteettisen, subjektiivisesti konstruoidun lähtötilanteen, josta kvasiresultatiivin kuvaamaan tilaan mentaalisesti siirrytään. Tällaisen ajatuksen on esittänyt Denison (1957, 167–168), jonka mukaan kvasiresultatiivilauseen objektin sijaanmerkintää motivoiva dynaaminen merkitys syntyy juuri siitä, että kuvattu olo-tila nähdään poikkeamana implisiittisestä lähtökohtatilanteesta. Denison esittää ajatuksensa luonnehtiessaan *peittää*-verbin partitiivi- ja restriktiiviobjektisten käyttöjen eroja (esim. *Karhun selkää peitti paksu turkki* vs. *Lumi peittää jo maan*):

”In the examples with the partitive object the meaning of the verb is ‘to be in a covering position’, and it describes a *normal* relationship between the subject-concept and the object-concept; there is no stress on any possible *outcome* of the relationship, in other words the aspect is *irresultative*. One may also say *Lumi peittää jo maan* to indicate static position, but the verb now contains an additional semantic implication, namely that **this state of affairs represents in some way a change from the normal or neutral situation presupposed in the context**. It may be that the snow is thought of as hiding the earth from *view*, or from the *frost*; in either case, **the starting point for the observation is the situation as it would be were it not for the decisive change brought about by the effect of the subject-concept (the snow) on the object-concept (the earth)**. [–] To be resultative, then, a verb-form need not imply a change of situation concurrent with the action of the verb. It is sufficient if the situation described by the verb is felt or intended to entail a decisive change from the neutral or normal situation of the object-concept in relationship to its environment, even where such change precedes or succeeds the action of the verb, provided it is an essential ingredient in the total semantic implications of the verb in context. [–] **this ‘neutral’ position may never in fact have prevailed, but the statement is made in each instance from the standpoint of such theoretical neutrality.**” (Lihavoinnit: T.H., kursivoinnit alkuperäistekstissä)

Denisonin ajatukset sopivat huomattavan hyvin yhteen kognitiivisen kielitieteen dynaamisen käsitteistyksen periaatteen kanssa. Denison (1957, 169–171) korostaa implikoidun muutoksen subjektiivisuutta totea-

malla, että muutoksen oletettu lähtökohta riippuu puhujan tai kirjoittajan valinnasta, ja katsoo tällaisten ilmausten edustavan ”lingvististä fiktiota”. Samantyyppinen subjektiivisesti konstruoitu lähtökohtatilanne oletetaan kognitiivisessa kieliopissa kanonisiin subjektiivisen liikkeen ilmauksiin. Subjektiivisesti konstruoitu alkutilanne toimii dynaamisen käsitteistyksen lähtökohtana, ja lauseen varsinaisena tarkoitteena oleva staattinen tilanne esitetään lähtökohtatilanteeseen nähden poikkeamana, johon saavutaan muutoksen kautta. Kvasiresultatiiveissa tämä kuvitteellinen muutos on sitä tyyppiä, jota edustaisi verbin aito resultatiivinen tulkinta.

Intransitiivisten subjektiivisen liikkeen ilmausten ja kvasiresultatiivien välille rakentaa suoran sillan ilmaustyyppi, jossa subjektiivista liikettä ilmaistaan transitiivilauseella. Tällaiset lauseet ilmaisevat tilaa, mutta tästä huolimatta niissä esiintyy merkitykseltään dynaaminen verbi ja restriktiiviojekti. Osmaakin voidaan käyttää kvasiresultatiivien tapaan: *Vuosikymmenten ajan tie ylitti nuo korkeat vuoret; Jo usean vuoden ajan on tunneli alittanut Englannin kanaalin; Sadan vuoden ajan rautatie kiersi vuoret ja teki matkasta vaivalloisen*. Lauseissa esiintyvät verbit ilmaisevat subjektin tarkoitteen kuviteltua liikettä, objekti taas ilmaisee jonkinlaisen maasto- tai muun kiinnekohdan, johon liike suhteutetaan. Edellä (luvussa 2) katsoin geneeris- ja habituaalimerkityksissä lauseissa käytetyn restriktiiviojektin heijastavan komponenttitapahtumien resultatiivisuutta ja osman taas holistisemman tason kokonaistilanteen staattisuutta. Vastaavasti nyt käsillä olevassa tyyppissä objektin sijan voi katsoa heijastavan subjektiivista dynaamisuutta ja osman kokonaistilanteen staattisuutta.

4. KVASIRESLTATIIVIVERBIT JA PARTITIIVIOBJEKTIN TULKINTA

Merkitykseltään mentaalisten kvasiresultatiiviverbien yhteys subjektiivisen liikkeen ilmauksiin on fyysistä olotilaa, asentoa tai sijaintia ilmaisevien kvasiresultatiivien yhteyttä epäsuorempi. Mentaalisten kvasiresultatiivien polysemia on kuitenkin periaatteiltaan samanlainen kuin konkreettista sijaintia ilmaisevien kvasiresultatiivien polysemia: nekin voivat ilmaista joko muutosta tai siitä seuraavaa tilaa. Tässä mielessä on hyvin ajateltavissa, että myös mentaalinen kvasiresultatiiviverbi esittää staattisen tilan dynaamisesti subjektiivisen käsitteistyksen kautta. Dynaamisen näkökulman tuominen lauseeseen, jonka subjekti on tarkoiteltaan inhimillinen tai ainakin elollinen (kuten mentaaliverbien yhteydessä aina), on muutenkin yleinen käsitteistysstrategia antroposentrisessä lingvistisessä maailmankuvassa, joka yleensä valikoi tilanteiden inhimilliset osallistujat sellaisiksi näkökulman avajiksi, joiden kautta tilanne nähdään.

Mielenkiintoinen lisänäkökulma kvasiresultatiivisten mentaaliverbien semantiikkaan saadaan tarkastelemalla niiden yhteydessä esiintyvän partitiiviohjektin tulkintaa. Kvasiresultatiivisessa havaintoverbin sisältävässä lauseessa voi tunnetusti esiintyä vain tarkoitteen kvantiteettia ilmaiseva partitiiviohjeksi: *Näin sieniä* tarkoittaa siten 'huomasin epämääräisen määrän sieniä'. Larjavaara (1992, 393–394) toteaa, että tapahtumista kvantifioivaa (=aspektuaalista) tehtävää ei partitiivilla tällaisissa lauseissa ole, koska punktuaalinen tapahtuminen ei etene, kehity eikä kumuloidu ajassa kuin minimaalisesti. Toinen asia on Larjavaaran mukaan se, että tapahtuminen voi edetä sarjassa eli olla iteratiivista: *Olin siellä kaksi tuntia, ja ehdin nähdä niitä koko joukon*. Kunkin olion näkeminen on tällöin punktuaalista 'havaitsemista', ja tilan-

ne on duratiivinen vain korkeammalla abstraktiotasolla.

Ilmiö voidaan nostaa selvemmin esille duratiivisen osman avulla, joka tuo ilmi selvän kvantifikaatioon ja aspektiin liittyvän eron kvasiresultatiivisten ja irresultatiivisten lauseiden välille. Kvasiresultatiivinen *Näin lumihuippuja koko iltapäivän* ilmaisee iteratiivista tilannetta, jossa henkilö saa jatkuvasti näköpiiriinsä uusia lumihuippuja. Irresultatiiviverbin sisältävä *Katselin lumihuippuja koko iltapäivän* taas voidaan ymmärtää niin, että katseleminen kohdistuu yksin ja samoihin lumihuippuihin jatkuvasti. Ero on sen asian kääntöpuoli, ettei kvasiresultatiiviverbi hyödynnä aspektuaalista partitiivia; objektin partitiivisijahan voi kvasiresultatiivisen verbin yhteydessä ilmentää vain avointa kvantiteettia tai kiellonalaisuutta. Kvasiresultatiivinen lause näyttää siis riistävän aspektuaalisen tulkintamahdollisuuden myös sellaiselta partitiivimuotoiselta objektilta, jonka sijanmerkintä aiheutuu muista syistä (kvantiteetista). Voi ajatella, että partitiiviohjektin yksittäiset tarkoitteet eivät pysty etenemään verbin kuvaaman tilanteen mukana aikaulottuvuudessa, vaan niiden osallistuminen jää aina punktuaaliseksi. Mikäli nimenomaan halutaan ilmaista yksittäisten tarkoitteiden pitkäaikaisempaa mukanaoloa, on käytettävä restriktiiviohjeksi: *Näin lumihuiput koko iltapäivän*. Tässä suhteessa kvasiresultatiivisten mentaaliverbien objektin käyttäytyminen muistuttaa eräitä ja nominatiivi- ja partitiivisubjektin välisiä lausesemanttisia eroja, joissa nominatiivisubjektin tarkoitteen osallistuminen hahmottuu duratiiviseksi, partitiivin punktuaaliseksi (esim. *Kylät tyhjenevät jatkuvasti* - *Kyliä tyhjenee jatkuvasti*, ks. Huumo, 1997, 2001b). Partitiiviohjektin yhteydessä mentaaliset kvasiresultatiiviverbit muistuttavatkin merkitykseltään punktuaalisia havaintoverbejä (*Löysin sieniä koko iltapäivän*), joiden yhteydessä duratiivinen os-

ma on mahdollinen, koska se ilmaisee korkeamman abstraktiotason kokonaistilanteen kestoja. Partitiiviohjettin punktuaalis-iteratiivinen tulkinta on lisäargumentti sen olettuksen puolesta, että kvasiresultatiiiviverbeissä on mukana resultatiiivinen merkitys.

Yksikkömuotoisen ohjettin samantyyppinen tulkinta näkyy lauseissa *Kuulin naapurista riitelyä koko yön, Televisiosta näimme koko ajan suoraa kuvaa tapahtumapaikalta ja Näin pahaa unta koko yön* (vrt: *?Näin pahan unen koko yön*). Näissäkin esimerkeissä kysymys ei ole yksittäisen kokonaisuuden pitkäaikaisesta näköpiirissä pysymisestä vaan ajassa etenevästä aineksestä (riitely, televisiokuva, uni), jonka määrä jakautuu prosessin varrelle ja joka ikään kuin kuluu prosessin edetessä (vrt. Dowty, 1991). Tarkoittekvantifikaatio siis kannattelee nytkin tapahtumakvantifikaatiota. Partitiivin käyttö näyttää lisäksi ilmentävän tilanteen absoluuttisuutta ja ei-volitionaalisuutta: havaitsijan havaintokenttä täyttyy jostain aineksestä eikä hänellä ole mahdollisuutta tietoisesti kontrolloida havaintoa. Tämä on hyvin yhteensopivaa sen Leinin (1991, 167) ajatuksen kanssa, että kvasiresultatiiiviverbit ovat aitoihin irresultatiivisiin mentaaliverbeihin verrattuina epäagentiivisia ja niiden subjekti esittää jonkinlaista passiivista havainnon kokijaa, kun taas irresultatiiviverbien subjektilla on aidompi ”mentaalisen agentin” rooli.⁶

⁶ Ainakin *nähdä*-verbin osalta ero ilmenee kiintoisesti myös suunnan ilmauksissa: voin *nähdä kirkontornin kylästä* tai *nähdä kylästä pelkän kirkontornin* ja edelleen *nähdä kirkontornin tänne asti* tai *täältä asti*. Tulkinta näköhavainnon etenemisen suunnasta siis vaihtelee. Samanlainen vaihtelu esiintyy *näkyä*-verbillä, joka koodaa subjektilla havainnon kohteen (*Kirkontorni näkyy täältä asti - tänne asti*). Mentaalista agenttia edellyttävällä *katsoa*-verbillä ei tällaista vaihtelua tunnu esiintyvän, vaan havainto etenee aina havaitsijasta havaittavaan: *Katsoin kirkontornia kylästä; Katsoin kirkontornia täältä asti - (*tänne asti* (käypä vain tulkinnessa ’kunnes itse olin täällä’).

Nähdä-verbin lisäksi punktuaalis-iteratiivinen tulkinta nousee esille myös muiden mentaalista toimintaa ilmaisevien kvasiresultatiiiviverbien yhteydessä silloin, kun objekti on monikon partitiivissa. Seuraavissa esimerkeissä iteratiiviseen tulkintaan pakottavat lauseissa esiintyvät ajanilmaukset: *Poliisikuulustelun edetessä epäilty myönsi monenlaisia rikoksia* (peräkkäin), *Koko viikon ajan vaistosin perheessämme riidanaiheita* (jatkuvasti uusia), *Erotin hämärässä koko ajan outoja hahmoja*, *Kuulin jatkuvasti kauheita ääniä*, *Kirjaa lukiessani käsitin jatkuvasti uusia asioita*, *Harhaillessani pimeässä metsässä tunsin koko ajan kosteiden oksien kosketuksia*, *Poliisi täyttää jatkuvasti uusia velvollisuuksia*. Restriktiiviohjettin yhteydessä (*Myönsin kuulustelussa koko ajan rikokseni*, *Vaistosin riidanaiheet koko ajan*, *Erotin hahmot jatkuvasti*, *Kuulin oudot äänet koko yön*, *Käsitin asiat koko ajan*, *Tunsin kosketukset ihollani*, *Poliisi täyttää velvollisuutensa*) olisi nytkin kyse jatkuvasta, samaan kohteeseen suuntautuvasta havainnosta tai toiminnasta.

Partitiiviohjettin käyttömahdollisuuden kannalta edellä käsitellyistä havaintoverbeistä eroavat selvästi fyysistä sijaintia ilmaisevat kvasiresultatiiiviverbit, joista osa sallii myös aidon aspektuaalisen partitiivin. Tämä tuli esille jo luvussa 2 käsitellyssä esimerkissä *Lamppu valaisee joka nurkkaa*, jossa partitiiviohjettin todettiin ilmaisevan irresultatiivista ja kvantiteetista riippumatonta aspektia. Puhtaasti aspektuaaliselta kannalta lauseen voikin katsoa kuvaavan staattista tilaa riippumatta siitä, käytetäänkö partitiivi- tai restriktiiviohjettia, jotka siis nyt näyttävät lankeavan semanttisesti yhteen. Partitiiviohjettilla voi kuitenkin tässä ajatella olevan toisenlainen motivaatio, nimittäin tilanteen epätäydellisyyden ilmaiseminen. Tällainen merkitys nousee selvemmin esille lauseessa *Soibtu valaisi luolan - luolaa*, jossa partitiivin voi ajatella ilmaisevan irresultatiivisuutta.

den ohessa epätäydellisyyttä eli valaistuksen osittaisuutta tai vajavaisuutta, hiukan samaan tapaan kuin Itkosen (1974) esimerkissä *Tunnen kyllä (vähän - jonkin verran) sitä miestä*, jossa partitiivin tehtävänä ei ole ilmaista tilanteen kestoa eikä objektin tarkoitteen kvantiteettiakaan vaan pikemminkin 'tuntemisen' laatua. Nimenomaan näin hahmotetussa oppositiosuhteessa restriktiivi- ja partitiiviobjektin vaihtelun voikin ajatella heijastavan Leinon (1991) tarkoittamaa tilan täydellisyyttä tai epätäydellisyyttä.

Restriktiiviobjektin kanssa esiintyvistä *valaista*-verbistä on kvasiresultatiivisen tulkinnan lisäksi mahdollista tehdä myös aito resultatiivinen tulkinta 'alkaa valaista'. Toinen mahdollinen motivaatio lauseen irresultatiivisessa käytössä esiintyvälle partitiiville onkin aitoa resultatiivisuutta ilmaisevan restriktiiviobjektin vastakohtana toimiminen. Verbillä on kvasiresultatiivisen käyttön ulkopuolellakin sekä resultatiivisia että irresultatiivisia käyttöjä, hiukan samaan tapaan kuin vaikkapa *silittää*-verbillä (esim. *Hän silitti paidan - kissaa*). Vielä yksi partitiivin tulkintamahdollisuus avautuu esimerkiksi *Lumi peitti maan - maata*, jossa partitiivi voi ilmaista tilanteen irresultatiivisuuden ('maa on lumen peitossa') lisäksi myös progressiivisuutta ('maa on peittymässä lumeen'). Tällainen tulkintamahdollisuus johtuu siitä, että resultatiivisessakaan merkityksessään verbi *peittää* ei välttämättä ole punktuaalinen.

Kuvaa voi edelleen täydentää tarkastelemalla perusmerkityksessään 'siirtämistä' merkitseviä, kvasiresultatiivisesti käyttäytyviä verbejä. Tällaisten verbien partitiiviobjekti pyrkii ilmaisemaan aitoa dynaamista muutosta. Aiemmin käsittelemistäni kvasiresultatiivisista esimerkeistä muokatut partitiiviobjektiset versiot *Sadan vuoden ajan tammi työnsi juuriaan syvälle maahan* ja *Koko kylmän sodan ajan KGB ulotti lonkeroi-*

taan lännen poliittisen elämän huipulle saavat siten tulkinnan, jossa juurten tai "lonkeroiden" asema muuttuu reaalisesti. Partitiivi konstruoi muutoksen nyt dynaamisesti ja objektivistisesti, kvasiresultatiivinen restriktiiviobjekti staattisesti ja subjektivistisesti.

Myös liikettä ilmaisevien transitiviverbien yhteydessä partitiiviobjekti voi yleensä saada progressiivistyypin, tilanteen keskeneräisyyttä kuvaavan tulkinnan. Objektivistista liikettä ilmaiseva lause *Auto ylitti vuoria* kuvaa tällöin keskeneräistä tilannetta: 'auto oli ylittämässä vuoria'. Subjektivistista liikettä kuvaavassa, liikeverbin sisältävässä lauseessa partitiivin käyppöys on kuitenkin kyseenalaisempi. Periaatteessa voi kyllä ajatella, että sellainen lause kuin *Tie ylitti juuri vuoria kun kaatosade alkoi* olisi mahdollinen ja ilmaisisi progressiivista merkitystä, jossa implikoituu väylää pitkin etenevän todellisen liikkeen olemassaolo (esim. puhuja on itse matkannut vuorten yli). Kuten progressiivisissa lauseissa yleensäkin, väylän konstruointi tapahtuu nyt tilannetta sisältä päin tarkastellen. Tällä tavoin tulkittuna myös restriktiiviobjektinen versio voi saada resultatiivisen tulkinnan (*Tie ylitti vuoret ja sitten alkoi kaatosade*).

Partitiiviobjektin tarkastelu paljastaa, että kvasiresultatiivisesti käyttäytyvät verbit muodostavat semanttisesti ja erityisesti aspektuaalisesti varsin heterogeenisen joukon. Joukossa erottuu ensinnäkin punktuaalisia verbejä, joiden yhteydessä voi esiintyä ainoastaan kvantiteettia ilmaiseva partitiiviobjekti. Sekundaarisesti tällainen lause voi kyllä ilmaista punktuaalis-iteratiivista aspektia, mutta se on suoraan kvantiteetista riippuvainen (*Näin lumihuippuja koko iltapäivän*). Tähän ryhmään kuuluu etenkin kvasiresultatiivisia havaintoverbejä. Toiseksi kvasiresultatiiveihin kuuluu sellaisia transitiviverbejä, jotka perusmerkitykseltään kuvaavat subjektin tarkoitteen liikettä resultatiivisesti (*ylit-*

tää, alittaa). Näiden verbien yhteydessä partitiiviobjekti pyrkii saamaan progressiivisen tulkinnan. Kolmanneksi on mukana verbejä, jotka kuvaavat subjektin tarkoitteen vaikutusta objektiin tarkoitteeseen ja jotka voidaan tulkita joko resultatiivisesti tai irresultatiivisesti (*valaista, täyttää, peittää*). Näiden verbien yhteydessä partitiiviobjektin tehtäväksi käsitetään joko progressiivisuuden, irresultatiivisuuden tai toiminnan epätäydellisyden ilmaiseminen. Viimein mukana on merkitykseltään dynaamisia verbejä, jotka voidaan hahmottaa myös niin, ettei niiden kuvaamala toiminnalla ole päätepistettä (*työntää, kohottaa*). Tällaisten verbien yhteydessä partitiiviobjekti ilmaisee dynaamisuutta ja objektiivista, aitoa muutosta erotuksena kvasiresultatiivisen restriktiiviobjektin ilmaisemalle staattisuudelle.

5. KOKOAVAA TARKASTELUA

Kvasiresultatiivilauseiden tarkastelu näyttää tukevan sitä ajatusta, että ilmaustyyppin merkityksestä on löydettävissä dynaamisia aineksia, jotka motivoivat restriktiiviobjektin käyttöä. Ensinnäkin lähes kaikilla kvasiresultatiivisilla verbeillä on staattisen käyttönsä rinnalla myös dynaamisia käyttöjä, vaikka näiden laatu vaihtelee. Syntaktiselta käytäytymiseltään kvasiresultatiivit yhdistyvät yhtäältä habituaalisiin ja geneerisiin ilmauksiin, jotka samoin sallivat duratiivisen osman käytön restriktiiviobjektin yhteydessä (*Olen jo usean vuoden ajan ostanut maidon tästä kaupasta*), ja toisaalta erilaisiin subjektiivisen muutoksen ilmauksiin, joissa staattista olo-tilaa tai sijaintia kuvataan perusmerkitykseltään dynaamisella ilmauksella.

Kognitiivisen kieliopin mukaisessa subjektiivisen liikkeen ilmausten analyysissä erotuu kaksi tasoa: staattinen reaali maailman tilanne, jossa olio sijaitsee paikassa, ja dynaa-

minen merkitysrakenne, jonka kautta tilanne esitetään (yksityiskohtaisemmin ks. Leino, 1993, 189–192). Kanonisissa, intransitiivisissa subjektiivisen liikkeen ilmauksissa yhdistyvät dynaamisen merkityksen mukaiset muotopiirteet ja holistisen tason staattinen merkitys. Dynaaminen puoli näkyy mm. liikeverbien ja suuntaisten lokatiivimääritteiden käyttönä (esim. *Tie menee Helsingistä Turkuun*). Dynaamisen merkityksen ajatellaan pohjautuvan siihen, että käsitteistäjä seuraa mentaalisesti väylää lokaatiosta toiseen ja rakentaa näin vaihe vaiheelta lauseen kokonaismerkitystä. Käsitteistäjä myös valitsee prosessoinnin lähtökohdan subjektiivisesti, mistä johtuu, että samaan tarkoitteeseen voidaan viitata suuntaisuudeltaan päinvastaisilla subjektiivista liikettä kuvaavilla lauseilla (*Tie menee Helsingistä Turkuun – Turusta Helsinkiin*).

Artikkelissani olen argumentoinut sen ajatuksen puolesta, että myös kvasiresultatiivilauseissa on kyse käsitteistysstrategiasta, jossa staattiseen kokonaistilanteeseen päädytään seuraamalla kuvitteellista dynaamista muutosta. Liikkeen merkitys on selvimminkin ilmaistuna sellaisissa kvasiresultatiivisesti käytetyissä verbeissä kuin *ylittää, alittaa* ja *kierittää*, jotka perusmerkityksessään ilmaisevat subjektin tarkoitteen liikettä suhteessa objektiin tarkoitteeseen (*Auto ylitti vuoret*). Jos näitä verbejä käytetään subjektiivisen liikkeen kuvaamiseen, on tuloksena kvasiresultatiivinen lause (*Tie ylitti vuoret*).

Mikäli hyväksytään kognitiivisen kieliopin ajatus, jonka mukaan intransitiivisissa subjektiivisen liikkeen ilmauksissa yhdistyvät subjektiivinen dynaamisuus ja tarkoitteeseen staattisuus, on hyvät perusteet analysoida myös transitiiviset subjektiivisen liikkeen ilmaukset samalla tavalla; niissä subjektiivista liikettä vain kuvataan transitiivisella liikeverbillä. Voidaan myös katsoa, että objektin restriktiivisyys tällaisessa lauseessa perustuu

nimenomaan subjektiivisen liikkeen resultatiivisuuteen eli siihen, että käsitteistäjä seuraa mentaalisesti sijaintiväylää loppuun saakka. Tässä analyysissä restriktiiviobjektin tehtävä kvasiresultatiivilauseessa saadaan suoraan kytkettyä sen yleisiin tehtäviin, eikä sille tarvitse olettaa näistä irrallista merkitys-tehtävää.

Subjektiivista liikettä ilmaisevaan lauseeseen liittyvä osma sitä vastoin kuvaa staattisen kokonaistilanteen kestoa ja asettuu näin käsitteistyksessä eri tasolle restriktiiviobjektin kanssa. Näin käy sekä intransitiivisissa että transitiivisissa subjektiivisen liikkeen ilmauksissa: *Sadan vuoden ajan rautatie meni Helsingistä Turkuun Perniön kautta - Sadan vuoden ajan rautatie kiersi tämän vuoren*. Esimerkeissä osman holistinen merkitystaso käy parhaiten ilmi, jos sitä vertaa kertaluonteisen subjektiivisen liikkeen kestoa kuvaavaan osmaan, joka sekin on mahdollinen. Lauseessa *Maantie seuraili ensin hetken aikaa jokivartta, kunnes kääntyi kohti metsää* esiintyvä osma *hetken aikaa* ei määritä tien holistisen sijainnin kestoa vaan juuri subjektiivisen liikkeen kestoa. Tällainen osma noudattaa myös sääntöä restriktiiviobjektin ja osman yhteensopimattomuudesta: lause *?Tie kiersi vuoren hetken aikaa* on outo, ja ainakin periaatteessa parempi (vaikkakin luontevuudeltaan marginaalinen) versio olisi partitiiviobjektinen *Tie kiersi vuorta hetken aikaa*. Osma siis sopii restriktiiviobjektin yhteyteen nimenomaan silloin, kun se asettuu eri merkitystasolle ja kuvaa staattisen kokonaistilanteen kestoa.

Subjektiivista liikettä ilmaisevien transitiivilauseiden kaltaisia ovat rakenteensa puolesta myös muut transitiiviset kvasiresultatiivilauseet. Luontevaa on siis ajatella myös niiden ilmaisevan kaksitasoista merkitystä, jossa subjektiivisen tason dynaamisuus yhdistyy objektiivisen tason staattisuuteen. Tämä dynaamisuus näkyy yleisesti ottaen kvasi-

resultatiivilauseisiin sopivien verbien muissa käytöissä. Dynaamisesti tulkittuina monet näistä verbeistä ilmaisevat toiminnan ohella myös siitä aiheutuvaa liikettä, jossa liikkujana voi olla objektin tarkoite (*kohottaa, työntää, ulottaa*) tai subjektin tarkoite (*peittää, täyttää, kattaa*).

Havaintoverbejä on tietysti hankalampi kytkeä semanttisesti muiden kvasiresultatiivisten verbien joukkoon, mikä johtuu jo niiden perusmerkityksen subjektiivisesta luonteesta. Mielenkiintoista kuitenkin on, että kvasiresultatiivilauseiden ulkopuolella nämä verbit kuvaavat nimenomaan punktuaalista tilannetta, esimerkiksi aistilla havaitsemista. Niiden duratiivinen tulkinta syntyy juuri kvasiresultatiivilauseessa, ja tämä seikka tietysti yhdistää niitä muihin kvasiresultatiiviverbeihin.

Jos ajatellaan, että kvasiresultatiiviset lauseet muodostavat ns. konstruktion (termillä tarkoitan tässä konstruktiokieliopin hengessä rakennetyyppiä, jolla on skemaattinen muoto ja skemaattinen merkitys), olisi luonnollistakin, että niillä olisi verbien merkityseroista riippumattomia yhteisiä merkityspiirteitä. Keskeisimmäksi tällaiseksi yhteiseksi merkityspiirteeksi osoittautuisi tällöin subjektiivisen tason dynaamisuuden ja objektiivisen tason staattisuuden yhdistäminen.

LÄHTEET

- Denison, Norman (1957). *The partiive in Finnish*. Suomalaisen Tiedeakatemian toimituksia 108. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.
- Dowty, David (1991). Thematic Proto-Roles and Argument Selection. *Language*, 67, 547–619.
- Hakulinen, Auli (2001). Suomen kielen deskriptiivisen kieliopin ratkaisuja. Teoksessa *Keele kannul. Pühendusteos Mati Erehti 60. sünnipäevaks.* (s. 79–89). Tartu ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 17. Tartu.

- Heine, Bernd (1997). *Possession: Cognitive sources, forces, and grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Heinämäki, Orvokki (1984). Aspect in Finnish. Teoksessa Casper de Groot & Hannu Tommola (toim.) *Aspect Bound: A voyage into the realm of Germanic, Slavonic and Finno-Ugrian aspectology*. (s. 153–177). Dordrecht: Foris Publications.
- Helasvuo, Marja-Liisa. (1996). A discourse perspective on the grammaticalization of the partitive case in Finnish. *SKY 1996*. (s. 7–34). Helsinki: Suomen kielitieteellinen yhdistys.
- Huumo, Tuomas. (1996). Ei-temporaalisten tiladverbiaalien temporaalisista tulkinnoista. *Sananjalka*, 38, 35–64.
- Huumo, Tuomas. (1997). Partitiivisubjekti ja tilajatkumot. *Sananjalka*, 39, 65–97.
- Huumo, Tuomas. (2001a). Scalar particles and the sequential space construction. Teoksessa Hubert Cuyckens & Britta Zawada (toim.), *Polysemy in Cognitive Linguistics: Selected papers from the International Cognitive Linguistics Conference, Amsterdam, 1997*.
- Huumo, Tuomas. (2001b). Subjektin kvantiteetti ja verbin aspektitulkinta paljaan partitiivisubjektin konstruktiossa. *Keele kannul. Pühendusteos Mati Erehti 60. sünnipäevaks*. (s. 113–131). Tartu ilikooli eesti keele õppetooli toimetised 17. Tartu.
- Ikola, Osmo. (1972). Partitiivi subjektin, objektin ja predikaatiivin sijana. *Kielikello* 5, 4–12.
- Ikola, Osmo. (2001). *Nyky-suomen opas*. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja 65. Turku.
- Itkonen, Erkki. (1972). Über das Objekt in den finnisch-wolgaischen Sprachen. *Finnisch-ugrische Forschungen*, 39, 153–213.
- Itkonen, Terho. (1974). Erään sijamuodon ongelmia. *Suomalainen Tiedeakatemia: esitelmät ja pöytäkirjat 1974*, 173–217.
- Langacker, Ronald W. (1991a). *Concept, image, and symbol: The cognitive basis of grammar*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Langacker, Ronald W. (1991b). *Foundations of cognitive grammar. Vol. II: Descriptive Application*. Stanford: Stanford University Press.
- Langacker, Ronald W. (1999). *Grammar and conceptualization*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Larjavaara, Matti. (1991). Aspektuaalisen objektin synty. *Virittäjä*, 95, 372–408.
- Larjavaara, Matti (1992). Objekti ja rajattuus. *Virittäjä*, 96, 272–282.
- Leino, Pentti. (1991). *Lauseet ja tilanteet. Suomen objektin ongelmia*. Suomi 160. Helsinki: SKS.
- Leino Pentti (1993). *Polysemia – kielen moniselitteisyys. Kieli 7*. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- NS = *Nyky-suomen sanakirja I–VI*. Porvoo: WSOY. 1951–1961.
- Nyky-suomen sanakirja: Etymologinen sanakirja*. Toim. Kaisa Häkkinen. WSOY. Porvoo 1987.
- Penttilä, Aarni (1963). *Suomen kielioppi*. Toinen, tarkistettu painos. Porvoo: WSOY.
- PS = *Suomen kielen perussanakirja I–III*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 55. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Helsinki. 1990–1994.
- Pälsi, Marja (2000). Finnish resultative sentences. *SKY Journal of Linguistics*, 13.
- Sadeniemi, Matti (1929). Objektin totaalisuudesta ja partiaalisuudesta. *Virittäjä*, 33, 315–320.
- Siro, Paavo (1949). *Puhumista merkitsevät verbit itämerensuomalaisissa kielissä*. Suomalais-ugrilaisen Seuran toimituksia 93. Helsinki.
- Sweetser, Eve (1997). Role and individual interpretations of change predicates. Teoksessa Jan Nuyts & Eric Pederson (toim.), *Language and conceptualization*. (s. 116–136). Cambridge: Cambridge University Press.
- Vilkuna, Maria (1992). *Referenssi ja määräisyys suomenkielisten tekstien tulkinnassa*. Suomi 163. Helsinki: SKS.
- Vilkuna, Maria (2000). *Suomen lauseopin perusteet. Toinen, korjattu painos*. KKTK:n julkaisuja 90. Helsinki: Edita.

**QUASI-RESULTATIVE SENTENCES IN FINNISH:
AN EXAMPLE OF THE DYNAMIC SUBJECTIVE CONCEPTUALIZATION****Tuomas Huumo**

Department of Finnish, University of Turku

The present study deals with the case-marking and sentential semantics of the object in the so-called quasi-resultative sentences of Finnish. The quasi-resultatives are exceptional as regards the general case-marking rules of the object, since they contain the so-called restrictive object in spite of the fact that the sentence expresses a static state of affairs, which generally should carry the object in the partitive. Quasi-resultative sentences may also contain a durative adverbial case-inflected like an object (Fi. *osma*) as *koko ajan* 'all the time' in *Näin hänet koko ajan* 'I saw him/her all the time', although the *osmas* only appear in sentences with partitive objects. In the present exposition I will argue for the view which states that the case-marking of the object in the quasi-resultative sentence in fact reflects the subjective constructivism of the language-user seen as a conceptualizer. In that context the static state of affairs is represented through a change. I will also show that in this respect the quasi-resultative sentences are semantically related to other expressions of subjective change, e.g., to those expressing the so-called subjective motion (e.g., *Tie menee Helsingistä Turkuun* 'The road leads (lit. 'goes') from Helsinki to Turku'). Two levels of meaning can thus be discerned in a quasi-resultative sentence: one associated with subjective change and resultativeness, which, inter alia, motivates object case-marking, the other associated with the static nature of the holistic level, which licenses the use of the *osmas*.

Keywords: Finnish, case-marking, object, Cognitive Grammar